

Krásný den všem,

dnes se podíváme na vzorce solí kyselin. Postupovat budeme pomalu, v 9. ročníku doděláme.

SOLI KYSELIN

Soli od dvouprvkových kyselin už známe – fluoridy, chloridy, bromidy, jodidy a sulfidy.

Nyní se zaměříme na soli tříprvkových kyselin.

Kyselina dusičná - její sůl bude dusičnan

- podle počtu vodíků ve vzorci bude oxidační číslo pro křížové pravidlo

- druhé oxidační číslo pro křížové pravidlo určí koncovka –ný, -natý, -itý, ...

1) DUSIČNANY – od kyseliny dusičné

HNO_3 vzorec kyseliny dusičné má 1 vodík, proto bude ox. číslo $-I$

$\text{H}(\text{NO}_3)^{-I}$

Dusičnan sodný - vodík H nahradím sodíkem s ox. číslem koncovky –ný, zbytek z kyseliny nechám
 - křížové pravidlo už známe, pokud čísla z křížového pravidla budou v základním tvaru, vzorec je hotový, pokud ne, tak je zkrátíme (koncová čísla v kyselině nejsou součástí křížového pravidla a zůstanou pořád stejná)

$\text{Na}_1^I(\text{NO}_3)^{-I}_1$ jedničky psát ve vzorci nemusíme, takže $\text{Na}^I(\text{NO}_3)^{-I}_1$, pokud by za závorkou byla jednička, tak se závorka nepíše. Jinak ve vzorci být musí. Takže

Dusičnan sodný Na NO_3

Dusičnan křemičitý $\text{Si}^{IV}_1(\text{NO}_3)^{-I}_4$ $\text{Si}(\text{NO}_3)_4$

Dusičnan sírový $\text{S}^{VI}_1(\text{NO}_3)^{-I}_6$ $\text{S}(\text{NO}_3)_6$

2) DUSITANY – od kyseliny dusité

Kyselina dusitá HNO_2 1 vodík, takže $-I$, $\text{H}(\text{NO}_2)^{-I}$

$\text{H}(\text{NO}_2)^{-I}$

Dusitan vápenatý $\text{Ca}^{II}_1(\text{NO}_2)^{-I}_2$ $\text{Ca}(\text{NO}_2)_2$

Dusitan uhličitý $\text{C}^{IV}_1(\text{NO}_2)^{-I}_4$ $\text{C}(\text{NO}_2)_4$

Dusitan fosforečný $\text{P}^V_1(\text{NO}_2)^{-I}_5$ $\text{P}(\text{NO}_2)_5$

3) UHLIČITANY – od kyseliny uhličitě

Kyselina uhličitá H_2CO_3 2 vodíky, takže ox. číslo bude -II

Uhličitan draselný $\text{K}^I(\text{CO}_3)^{-II} \longrightarrow \text{K}_2^I(\text{CO}_3)^{-II}$ 2 : 1 je základní tvar $\text{K}_2(\text{CO}_3)_1$ K_2CO_3

Uhličitan vápenatý $\text{Ca}^{II}(\text{CO}_3)^{-II} \longrightarrow \text{Ca}^{II}_2(\text{CO}_3)^{-II}_2$ POZOR: z křížového pravidla vznikl poměr 2 : 2, musíme vykrátit dvojkou na 1 : 1

$\text{Ca}^{II}_1(\text{CO}_3)^{-II}_1$ takže vzorec bude vypadat CaCO_3

Uhličitan hlinitý $\text{Al}^{III}_2(\text{CO}_3)^{-II}_3$ 2 : 3 je základní tvar $\text{Al}_2(\text{CO}_3)_3$

Uhličitan křemičitý $\text{Si}^{IV}_2(\text{CO}_3)^{-II}_4$ POZOR: poměr vzniklý z křížového pravidla je 2 : 4, musíme ho zkrátit dvojkou na 1 : 2 $\text{Si}^{IV}_1(\text{CO}_3)^{-II}_2$ takže $\text{Si}(\text{CO}_3)_2$

POZOR: poměr čísel vzniklý z křížového pravidla se u uhličitanů bude krátit stejně jako u oxidů a sulfidů u sudých koncovek!!!

Cvičení

Dusičnan chloristý (Cl)

Dusitan chloristý

Uhličitan chloristý

Dusičnan olovnatý (Pb)

Dusitan olovnatý

Uhličitan olovnatý

ŘEŠENÍ:

Dusičnan chloristý (Cl) $\text{Cl}^{VII}_1(\text{NO}_3)^{-I}_7$ $\text{Cl}(\text{NO}_3)_7$

Dusitan chloristý $\text{Cl}^{VII}_1(\text{NO}_2)^{-I}_7$ $\text{Cl}(\text{NO}_2)_7$

Uhličitan chloristý $\text{Cl}^{VII}_2(\text{CO}_3)^{-II}_7$ $\text{Cl}_2(\text{CO}_3)_7$

Dusičnan olovnatý (Pb) $\text{Pb}^{II}_1(\text{NO}_3)^{-I}_2$ $\text{Pb}(\text{NO}_3)_2$

Dusitan olovnatý $\text{Pb}^{II}_1(\text{NO}_2)^{-I}_2$ $\text{Pb}(\text{NO}_2)_2$

Uhličitan olovnatý $\text{Pb}^{II}_2(\text{CO}_3)^{-II}_2$ $\text{Pb}^{II}_1(\text{CO}_3)^{-II}_1$ PbCO_3 (zkrácený poměr 2 : 2 na 1 : 1)